

પ્રકરણ 1: સૂચક આંક (બોર્ડના તમામ MCQ)

1. અમેરિકા અને બ્રિટન સહિતના મોટા ભાગના દેશમાં વપરાશકારના ભાવના સૂચકઆંકની ગણતરી માટે કયા સૂત્રનો ઉપયોગ થાય છે? March 2006

(a) ફિશર

(b) લાસ્પેયર

(c) પાસે

(d) માર્શલ

સાચો જવાબ: (b) લાસ્પેયર

2. ચલ રાશીની કિંમતમાં થતાં લાંબાગાળાના ફેરફારોની સરખામણી માટે કઈ રીત ઉપયોગી છે? March-2007, 2013

(a) પરંપરિત આધારની રીત

(b) લાસ્પેયરની રીત

(c) પાસેની રીત

(d) અચળ આધારની રીત

સાચો જવાબ: (d) અચળ આધારની રીત

3. નીચેનામાંથી સૂચકઆંકના કોના સૂત્રમાં માત્ર ચાલુ વર્ષનો જથ્થો ગણતરીમાં લેવામાં આવે છે? March-2008, 2012

(a) ફિશર

(b) લાસ્પેયર

(c) પાસે

(d) કાર્લપિયર્સન

સાચો જવાબ: (c) પાસે

4. જીવનનિર્વાહના સૂચકઆંકની રચનામાં કયા ભાવ ગણતરીમાં લેવામાં આવે છે? March-2009, 2017

(a) જથ્થાબંધભાવ

(b) બજારભાવ

(c) છૂટકભાવ

(d) સરેરાશભાવ

સાચો જવાબ: (c) છૂટકભાવ

5. સૂચકઆંકની રચનામાં પ્રચલિત સરેરાશનું માપ જણાવો? March-2010

(a) ગુણોત્તર મધ્યક

(b) ભારિત મધ્યક

(c) સમાંતર મધ્યક

(d) ભારિત મધ્યક

સાચો જવાબ: (b) ભારિત મધ્યક

6. ફિશરનો સૂચકાંકએ વાસ્પેયર અને પાસેના સૂચકાંકનો કેવો મધ્યક છે?

March-2011

(a) ગુણોત્તર મધ્યક

(b) ભારિત મધ્યક

(c) સમાંતર મધ્યક

(d) મિશ્ર મધ્યક

સાચો જવાબ: (a) ગુણોત્તર મધ્યક

7. કોના સૂચકાંકના સૂત્રને સૂચકાંકનું આદર્શ સૂત્ર કહેવામાં આવે છે?

March-2014

(a) ફિશર

(b) વાસ્પેયર

(c) પાસે

(d) ટીપેટ

સાચો જવાબ: (a) ફિશર

8. કઈ પદ્ધતિમાં આધાર વર્ષ પ્રત્યેક વર્ષે બદલાતું રહે છે?

March-2015

(a) કુલ ખર્ચની રીત

(b) કૌટુંબિક બજેટની રીત

(c) અચળ આધારની રીત

(d) પરંપરિત આધારની રીત

સાચો જવાબ: (d) પરંપરિત આધારની રીત

9. કયા સૂચકાંકની મદદથી સંબંધિત વર્ગના લોકો માટે નાણાંની સાચી ખરીદશક્તિની જાણકારી મેળવી શકાય છે?

March-2016

(a) આયાત-નિકાસનાં સૂચકાંક

(b) કાયા માલનાં સૂચકાંક

(c) ધંધા રોજગારનાં સૂચકાંક

(d) જીવનનિર્વાહના સૂચકાંક

સાચો જવાબ: (d) જીવનનિર્વાહના સૂચકાંક

10. એક વસ્તુનો ભાવ આધાર વર્ષની સરખામણીમાં ચાલુ વર્ષમાં 3.2 ગણો વધે છે. ભાવ સૂચકાંક કેટલો થાય?

March-2018

(a) 32

(b) 320

(c) 420

(d) 220

સાચો જવાબ: (c) 420 (સમજૂતી: $100 + (3.2 \times 100) = 420$)

11. એક વસ્તુનો ભાવ આધાર વર્ષની સરખામણીમાં ચાલુ વર્ષમાં 3.5 ગણો વધે છે. ભાવ સૂચકઆંક કેટલો થાય? March-2019

(a) 45

(b) 450

(c) 550

(d) 350

સાચો જવાબ: (c) 450 (સમજૂતી: $100 + (3.5 \times 100) = 450$)

12. જો આધાર વર્ષ 2020 ના સાપેક્ષમાં વર્ષ 2021 માં નાણાંની ખરીદ શક્તિ 0.75 હોય તો વર્ષ 2021 માટે ભાવનો સૂચકઆંક કેટલો હોય? March-2020, 2022

(a) 750

(b) 175

(c) 133.33

(d) 275

સાચો જવાબ: (c) 133.33 (સમજૂતી: $1 / 0.75 \times 100$)

13. સૂચકઆંકની રચનામાં કઈ સરેરાશને શ્રેષ્ઠ સરેરાશ ગણવામાં આવે છે?

May-2021, March-2024

(a) ગુણોત્તર મધ્યક

(b) ભારિત મધ્યક

(c) સમાંતર મધ્યક

(d) હકારાત્મક મધ્યક

સાચો જવાબ: (a) ગુણોત્તર મધ્યક

14. એક વસ્તુનો ભાવ આધાર વર્ષની સરખામણીમાં ચાલુ વર્ષમાં 4.5 ગણો વધે છે. ભાવ સૂચકઆંક કેટલો થાય? March-2022

(a) 45

(b) 450

(c) 550

(d) 350

સાચો જવાબ: (c) 550

15. કુગાવાનો દર શોધવા માટે કયા સૂચક આંકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?

March-2023

(a) જીવનનિર્વાહના સૂચકઆંક

(b) જથ્થાબંધ ભાવનો સૂચકઆંક

(c) રાષ્ટ્રીય આવકનો સૂચકઆંક

(d) આયાત-નિકાસનો સૂચકઆંક

સાચો જવાબ: (b) જથ્થાબંધ ભાવનો સૂચકઆંક

16. પાસેના સૂચક આંકનું સૂત્ર મેળવવા વસ્તુઓના ભાવ સાપેક્ષ p_1/p_0 ને ખર્ચનો કયો ભાર આપવામાં આવે છે? March-2024

(a) p_0/q_0 (b) p_1/q_1 (c) p_0/q_1 (d) p_1/q_0

સાચો જવાબ: (c) p_0/q_1

17. જીવનનિર્વાહ ખર્ચના સૂચક આંકની રચનામાં કયા ભાવ ધ્યાનમાં લેવાય છે? Feb-2025

(A) બજાર ભાવ

(B) જથ્થાબંધ ભાવ

(C) સરેરાશ ભાવ

(D) છૂટક ભાવ

સાચો જવાબ: (D) છૂટક ભાવ

18. જો આધાર વર્ષ 2023 ના સાપેક્ષમાં વર્ષ 2024 માં નાણાંની ખરીદશક્તિ 0.75 હોય તો વર્ષ 2024 માટે ભાવનો સૂચક આંક કેટલો હોય? Feb-2025

(A) 750

(B) 175

(C) 133.33

(D) 275

સાચો જવાબ: (C) 133.33

19. કૌટુંબિક બજેટની રીતમાં વસ્તુનું કયું ખર્ચ ભાર તરીકે લેવામાં આવે છે? Feb-2026

(A) પસંદગીના વર્ષનું ખર્ચ

(B) સરેરાશ વાર્ષિક ખર્ચ

(C) આધાર વર્ષનું ખર્ચ

(D) ચાલુ વર્ષનું ખર્ચ

સાચો જવાબ: (C) આધાર વર્ષનું ખર્ચ

20. જો $I_P = I_F$ હોય તો નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું છે? Feb-2026

(A) $I_P = 2I_L$ (B) $I_F = I_L / 2$ (C) $I_F = I_P = I_L$ (D) $4I_F = I_L$

સાચો જવાબ: (C) $I_F = I_P = I_L$